PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · HISTORIA · KLASA 6

Dział 3. Jagiellonowie i złoty wiek

Hołd pruski, unia lubelska, demokracja szlachecka, wolna elekcja, Stefan Batory, gospodarka folwarczna. Sześć kart pracy: karta z najważniejszymi wiadomościami i przykładami, trzy karty ćwiczeń (w tym praca ze źródłem), dwa równoległe sprawdziany (grupy A i B) oraz pełny klucz odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Jagiellonowie i złoty wiek** Hołd pruski, unia lubelska, demokracja szlachecka, wolna elekcja, Stefan Batory, gospodarka folwarczna	8 zad. 34 pkt
2	**Rzeczpospolita Obojga Narodów – ćwiczenia** Hołd pruski, unia lubelska, wolna elekcja, Batory	4 zad. 14 pkt
3	**Demokracja szlachecka – utrwalenie** Demokracja szlachecka, unia, gospodarka	4 zad. 8 pkt
4	**Pracuję ze źródłem – obraz i mapa** Obraz jako źródło, mapa Rzeczypospolitej Obojga Narodów	4 zad. 17 pkt
5	**Sprawdzian: złoty wiek Rzeczypospolitej – grupa A** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt
6	**Sprawdzian: złoty wiek Rzeczypospolitej – grupa B** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 6 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Jagiellonowie i złoty wiek

Hołd pruski, unia lubelska, demokracja szlachecka, wolna elekcja, Stefan Batory, gospodarka folwarczna

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 34 pkt

Przypomnij sobie

- XVI wiek to **złoty wiek** Rzeczypospolitej: pokój, bogactwo ze zboża i rozkwit kultury.
- W **1525 roku** odbył się **hołd pruski** – po przegranej wojnie z Polską (1519–1521) wielki mistrz krzyżacki Albrecht Hohenzollern przyjął luteranizm i złożył w Krakowie hołd Zygmuntowi Staremu, a państwo zakonne stało się świeckim lennem Polski – **Prusami Książęcymi**.
- W **1569 roku unia lubelska** połączyła Polskę i Litwę w **Rzeczpospolitą Obojga Narodów**: wspólny król wybierany razem, wspólny sejm, moneta i polityka zagraniczna; odrębne urzędy, wojsko, skarb i sądy.
- Rzeczpospolita była państwem **wielu narodów** (Polacy, Litwini, Rusini, Niemcy, Żydzi, Ormianie) i **wielu wyznań** (katolicy, prawosławni, protestanci, wyznawcy judaizmu, muzułmanie – Tatarzy). W **1573 roku** szlachta zawarła **konfederację warszawską**: zobowiązała się do zachowania pokoju między wyznaniami.

Organ	Skład	Rola
sejm walny	król, senat, izba poselska	uchwalał prawa i podatki
sejmiki	szlachta z danej ziemi	wybierały posłów i dawały im instrukcje
elekcja	ogół szlachty	wybierała króla (od 1573 r.)

- Po śmierci ostatniego Jagiellona (1572) szlachta zaczęła wybierać króla w **wolnej elekcji**. Szlachta zjeżdżała na pole elekcyjne pod Warszawą i każdy szlachcic mógł oddać głos osobiście (**elekcja viritim**). Pierwszym królem elekcyjnym został w **1573 roku** Henryk Walezy.
- Każdy król elekcyjny musiał zaprzysiąc **artykuły henrykowskie** – stałe prawa ustroju: tron nie jest dziedziczny, król zwołuje sejm co dwa lata, bez zgody sejmu nie nakłada podatków i nie zwołuje pospolitego ruszenia, przestrzega tolerancji religijnej, a gdy łamie prawo, szlachta może wypowiedzieć mu posłuszeństwo. Osobiste obietnice kandydata nazywano **pacta conventa**.
- **Stefan Batory** (1576–1586) był jednym z najzdolniejszych królów elekcyjnych. W wojnie z Moskwą (wyprawy 1579–1581, oblężenie Pskowa) odzyskał Inflanty i Połock. Założył Akademię Wileńską (1579) i utworzył piechotę wybraniecką z chłopów z dóbr królewskich.
- **Demokracja szlachecka** dawała szlachcie ogromne prawa: udział w sejmie, wolną elekcję, nietykalność osobistą. Z czasem doprowadziła jednak do słabości państwa (m.in. przez **liberum veto**).
- Podstawą bogactwa był **folwark** – gospodarstwo szlacheckie, w którym pracowali chłopi odrabiający **pańszczyznę**. Ziarno płynęło na tratwach i statkach rzecznych Wisłą aż do Gdańska, skąd kupcy wywozili je na zachód Europy.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Rzeczpospolita Obojga Narodów – ćwiczenia

Hołd pruski, unia lubelska, wolna elekcja, Batory

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 14 pkt

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie" na karcie 1.

Żuraw, fotochrom, ok. 1890–1900

1 Uzupełnij daty. ___ / 3 pkt

1. hołd pruski: _____ 2. unia lubelska: _____ 3. pierwsza wolna elekcja: _____

2 Połącz pojęcie z wyjaśnieniem. ___ / 5 pkt

1. wolna elekcja	a) zobowiązania osobiste nowo wybranego króla
2. artykuły henrykowskie	b) gospodarstwo szlacheckie oparte na pracy chłopów pańszczyźnianych
3. pacta conventa	c) wybór króla przez całą szlachtę
4. folwark	d) zgromadzenie szlachty w danej ziemi
5. sejmik	e) stałe prawa, które musiał zaprzysiąc każdy król

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Unia lubelska połączyła Polskę i Litwę w jedno państwo.	P	F
2. Hołd pruski złożył Albrecht Hohenzollern Zygmuntowi Staremu.	P	F
3. Pierwszym królem elekcyjnym był Stefan Batory.	P	F
4. Sejm walny składał się z króla, senatu i izby poselskiej.	P	F

4 Uzupełnij informacje o Stefanie Batorym. ___ / 2 pkt

1. Batory prowadził zwycięską wojnę z _____.
2. W 1579 roku założył akademię w _____.

PIERWSZA ŁAWKA

Sprawdzian: złoty wiek Rzeczypospolitej – grupa A

KARTA 5/6

30 minut · 20 pkt

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 20 pkt

1 Uzupełnij. ___ / 3 pkt

1. Stałe prawa ustrojowe, które musiał zaprzysiąc każdy król elekcyjny: _____
2. Król, za którego panowania zawarto unię lubelską: _____
3. Pierwszy król wybrany w wolnej elekcji: _____

2 Połącz grupę społeczną z opisem. ___ / 4 pkt

1. szlachta	a) najbogatsza część szlachty, właściciele ogromnych majątków
2. magnateria	b) stan uprzywilejowany, mający prawa polityczne
3. chłopi pańszczyźniani	c) mieszkańcy miast, zajmujący się handlem i rzemiosłem
4. mieszczanie	d) mieszkańcy wsi, którzy musieli pracować także na polu pana

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Po unii lubelskiej Polska i Litwa miały wspólnego króla i sejm.	P	F
2. Stefan Batory prowadził wojnę z Moskwą.	P	F
3. Folwark był gospodarstwem mieszczańskim.	P	F
4. Prusy Książęce były całkowicie niezależne od Polski.	P	F

4 Przyporządkuj wydarzeniom daty zaznaczone na osi czasu. ___ / 3 pkt

1. pierwsza wolna elekcja – _____
2. hołd pruski – _____
3. unia lubelska – _____

5 **Przeczytaj fragment i wykonaj zadania.** ___ / 3 pkt

Z aktu unii lubelskiej (1569)

„Iż już Korona Polska i Wielkie Księstwo Litewskie jest jedno nierozdzielne i nieróżne ciało, a także nieróżna, ale jedna spólna Rzeczpospolita, która się z dwu państw i narodów w jeden lud zniosła i spoiła."

Akt unii lubelskiej z 1 lipca 1569 roku, fragment, pisownia uwspółcześniona (spólna – wspólna; zniosła i spoiła – połączyła)

5.1 **Co według tekstu powstało z połączenia dwóch państw?** ___ / 1 pkt

A. lenno Korony Polskiej

B. jedna wspólna Rzeczpospolita

C. księstwo zależne od Litwy

D. dwa osobne królestwa z jednym królem

5.2 **Unia lubelska była unią realną. Wyjaśnij, co to oznacza, i porównaj ją z unią w Krewie.** ___ / 2 pkt

6 **Wyjaśnij, dlaczego hołd pruski jest dziś oceniany przez historyków różnie. Podaj argument „za" i „przeciw".** ___ / 3 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Jagiellonowie i złoty wiek – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 6

Podgląd pokazał 5 z 16 stron. Pełna wersja: 16 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Jagiellonowie i złoty wiek – 8 zadań, 34 pkt
- Karta 2: Rzeczpospolita Obojga Narodów – ćwiczenia – 4 zadania, 14 pkt
- Karta 3: Demokracja szlachecka – utrwalenie – 4 zadania, 8 pkt
- Karta 4: Pracuję ze źródłem – obraz i mapa – 4 zadania, 17 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: złoty wiek Rzeczypospolitej – grupa A – 6 zadań, 20 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: złoty wiek Rzeczypospolitej – grupa B – 6 zadań, 20 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/historia-klasa-6-dzial-03-jagiellonowie-i-zloty-wiek-zestaw